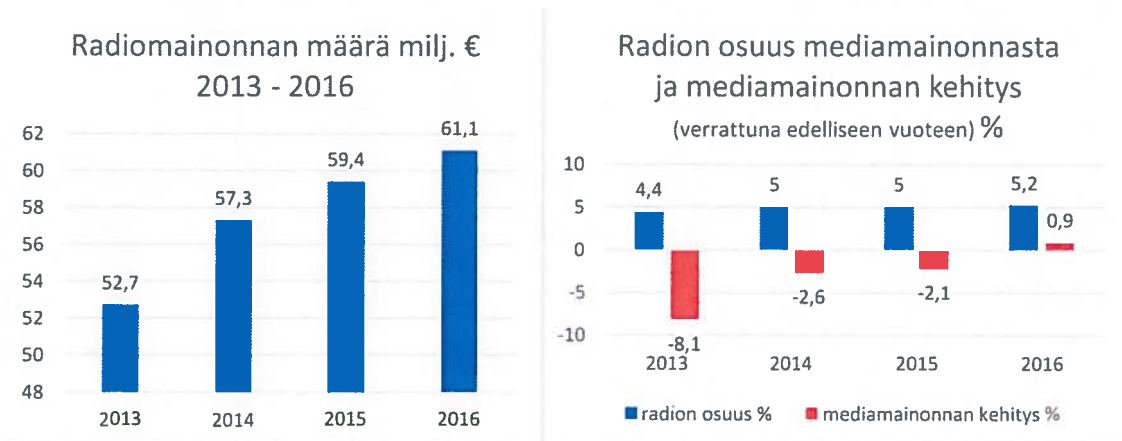

Helsinki 15.8.2017

Kaupallisen radion tulevaisuus

KAUPALLISEN RADION NYKYTILANNE

Kaupallisella radiolla menee Suomessa hyvin. Kuuntelijamäärien ja alan talouden kasvu jatkuu jo neljättä vuotta. Liikevaihdollisesti mitattuna tulokset ovat rikkoneet ennätysä joka vuosi.

Lähde: RadioMedia ry ja TNS Gallup

Radiokanavatarjonta on tällä hetkellä laaja ja monipuolinen. Suomalaiset osaavatkin hyödyntää tarjontaa hyvin, sillä he kuuntelevat radiota keskimäärin yli kolme tuntia vuorokaudessa yli 20 eri kanavalta.

Radiokanavien omistus on viime vuosina keskittynyt. Muutos on tarjonnut taloudellisesti kannattavan mahdollisuuden tehdä monimuotoista ja monipuolista sisältöä useille eri kohderyhmille. Omistuksen hajauttaminen vaarantaa tämän monimuotoisuuden. Hyvä vertailukohta on televisiotoiminta, jossa usean toimijan malli ei ole onnistunut kasvattamaan alan liikevaihtoa.

Omistuksen keskittymisen lisäksi radioalalla on tehty ja tehdään jatkossakin yhteistyösopimuksia isojen ja pienten toimijoiden kesken. Tämä suuntaus parantaa erikokoisten toimijoiden toimintamahdollisuudet myös tulevaisuudessa. Onnistuneina esimerkkeinä radioalan yhteistyösopimuksista ovat Sanoman ja Mediatakojen sekä Bauer Median ja NRJ:n yhteistyöt. On hyvä muistaa, ettei radioiden omistussuhteita voi verrata esimerkiksi teleoperaattori- tai vähittäiskaupan keskittymisiin.

Viime vuosina kaupallisen median vaikeudet ovat puhuttaneet meillä ja muualla. Taloudellisia ongelmia on näkynyt erityisesti alueellisella ja paikallisella lehdistöllä. Kaupallinen radio on sitä vastoin onnistunut kehittymään niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti kuten edellä on esitetty. Radion etuna on

mahdollisuus sisältökustannusten hajauttamiseen. Tämä antaa eväät tuottaa kilpailukykyisellä hinnalla riittävästi kontaktimääriä. Näin radio voi vastata kansainvälisten online- ja digimainostajien haasteeseen kustannustehokkaana kotimaisena sisältö- ja markkinointikanavana.

Lähes kaikki menestyneet paikallisradiot ovat toimineet alueellaan usealla eri toimiluvalla ja kanavalla. Tämän ansiosta pienemmälläkin väestömäärällä on voitu tarjota mainosasiakkaille riittävän laajoja kohderyhmiä ja väestöpeittoja ja siten saatu radioiden toiminta kannattavaksi. Liian monta toimijaa pienen väestömäärän alueella johtaisi liian kovaan paikalliseen hinta- ja kuuntelijakilpailuun radioiden välillä. Uhkana olisi myös se, että kiristyvässä kuuntelijakilpailussa keskityttäisiin pääasiassa suurimpaan kohderyhmään ja pienimmät kohderyhmät jäisivät huomiotta. Useita toimilupia ja riittävästi elintilaa antavat paikallisradioille mahdollisuuden menestyä, työllistää, investoida ja kehittää pienelläkin alueella.

Alalla ei pidetä uhkana sitä, että joku paikallisradiotoimija voisi nousta alueellaan monopoliasemaan. Tästä pitävät huolen alueen muut mediasuhteet, jotka takaavat aina riittävän kilpailun. Menestyksestään huolimatta radio on edelleen mediasuhteiden suhteellisen pieni toimija. Sillä on noin kuuden prosentin osuus valtakunnan mediasuhteista. Jos alueella olisi esimerkiksi kolme eri radiotoimijaa, voisi niistä jokainen saada tasaisesti jaettuna enimmillään noin kaksi prosenttia mediasuhteista.

Jotta kaupallinen radio pystyy jatkossakin toimimaan elinvoimaisena ja taloudellisesti kannattavana medianäkökulmasta suomalaisessa yhteiskunnassa, on alan pidettävä huolta seuraavista toiminnan edellytyksistä.

Esitys 1.

RADIOTOIMINNAN JATKUVUUS TAATTAVA

Voidakseen ylläpitää taloudellisesti kannattavaa ja monipuolista radiotoimintaa on alan pidettävä huolta, että toimilupakaudet ovat jatkossa riittävän pitkiä. Suosituksemme tulevaan on vähintään nykyisen lain sallima 10 vuoden toimilupakausi.

Toimijoilla on oltava riittävät taloudelliset resurssit kehittää radion digitaalisuutta ja vastata näin kuluttajien uusiin käyttövaatimuksiin. On myös huomioitava, että tekninen murrosvaihe edellyttää toimijoilta investointeja. Kun toimilupakausi on riittävän pitkä, lisää se uskallusta lisäinvestoinneille. Toimintansa vakiinnuttaneilla kanavilla riittää halua, osaamista ja resursseja kehittää toimintaansa entisestään.

Nykyisen toimilupakauden aikana radioalalla tehdyt investoinnit ovat noin 15-20 miljoonan euroa. Nämä investoinnit kantavat hedelmää vasta käynnissä olevan toimilupakauden loppumetreillä, mikäli toimintojen jatkuvuus selviää aikaisessa vaiheessa.

Esitys 2

TOIMILUPIEN PÄÄTÖKSET JULKI RIITTÄVÄN AIKAISESSA VAIHEESSA

Jo nyt radiotoimialalla on nähtävissä jarrujen polkemista ja investointihalujen puutetta, sillä tällä hetkellä kanavien tulevaisuutta koskevat päätökset ovat epäselviä. Mikäli päätökset tulevista toimiluvista saadaan liian myöhään, voi epätietoisuus aiheuttaa liiketoiminnassa usean vuoden taantuman. Jarruttelu ja varovaisuus näkyy myös mainostajien suunnalla vaikeutena sitoutumiseen. Tässä on vaarana, että pitkään jatkuneet yhteistyösopimukset voidaan joutua rakentamaan alusta, mikäli toimilupapäätökset venyvät liian pitkälle.

Investointien ja mainostajien lisäksi viivästyneet toimiluvat voivat aiheuttaa sopimusteknisiä ongelmia. Toimialan valuuttatutkimuksen (KRT) sopimus on irtisanottava keväällä 2018 ja toimialalle elintärkeän valuuttatutkimuksen uudelleen rakentaminen kestää vuodesta kahteen vuoteen. Myös lähetysteknologiaan liittyvät sopimukset ovat katkolla tulevan vuoden aikana. Lähettämiin, mastoihin ja ohjelmasiirtoihin liittyvät jatkosopimukset vaativat riittävän pitkän varoajan, jotta liiketoiminta ei häiriintyisi.

Alan yhteinen näkemys on, että seuraavat toimiluvat pitää olla selvillä 31.5 2018 mennessä.

Mikäli toimilupia ei jatkossa pystytä jakamaan riittävän aikaisessa vaiheessa, esitämme, että nykyisille toimiluville myönnetään muutaman vuoden jatkoaika.

Esitys 3.

HUOMIO DIGITALISOINTIIN

Kaupallisille radiokanaville on varattava riittävän suuri kapasiteetti 4 ja 5G-verkossa, jotta radion maanpäällinen digitalisointi mahdollista tulevaisuudessa.

Tällä hetkellä digitaalisuus tukee onnistuneesti monimuotoista erikoiskohderyhmille tuotettavaa sisältöä (klassinen, kristillinen, venäjänkielinen radio).

Digitalisoinnin osalta yhteistyö YLE:n ja kaupallisten radioiden kesken on ollut onnistunutta. Kaikki nykyiset radiotoimijat ovat tehneet tuloksellista yhteistyötä ja kehittäneet yhdessä koko toimialaa. Tästä hyvänä esimerkkinä mm kaupallisten toimijoiden ja YLE:n yhteisprojekti radiot.fi.

On huomioitavaa, että suuret kansainväliset digiteknologiatoimijat tuovat suomalaisille yrityksille omat haasteensa. Suomalaisten radioalaan liittyvien digisovellusten on hankalaa päästä mukaan kansainväliseen kilpailuun maailmanmarkkinoita valloittavien Car Playn ja älykaiuttimien kanssa.

Esitys 4

INVESTOINTIEN JA TYÖPAIKKOJEN TUKEMINEN

Toimilupapäätöksillä on radioalalle myös merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Nykyiset toimijat työllistävät kaupallisen radion ammattilaisia tällä hetkellä enemmän kuin koskaan aiemmin. Suoraan tai välillisesti ala työllistää nyt yli 1000 henkilöä. Kaikki tuki olemassa olevan tilanteen säilyttämiseksi on arvokasta.

Työllisyysvaikutusten lisäksi kaupallisella radiolla on välillisiä vaikutuksia suomalaiseseen musiikkituotantoon. Radiotoimiala tukee ja rahoittaa merkittävästi myös kotimaista musiikkituotannon alaa, joka hyötyy radiokanavien liikevaihtoon perustuvasta tekijänoikeusjärjestelmästä. Tekijänoikeuskorvauksia ala maksaa keskimäärin 15 prosenttia liikevaihdostaan. Vuoden 2016 tekijänoikeuskorvaukset kaupalliselta radiolta on arviolta 9 150 000 euroa.

Radioala kehittää jatkuvasti uusia tapoja ja teknisiä ratkaisuja saavuttaakseen kuuntelijat kaikilla erilaisilla digitaalisilla alustoilla. Tämän vuoksi jakelutiestä riippumaton korvausjärjestelmä on radioalan yksi keskeisiä taloudellisia vaikuttimia.

Omistamisen keskittymisen myötä myös osaaminen on keskittynyt. Suomen kokoisessa markkinassa radio-osaamista ja ammattilaisia on rajallinen määrä ja näiden henkilöiden yhdessä työskentely takaa laadukkaan sisällönkehityksen jatkossakin.

Esitys 5

SÄILYTETÄÄN VAKAA TOIMILUPAKAUSI

Uuden toimilupakauden alussa on syytä huomioida kaikki olemassa olevat verkot ja alueet sekä niiden mahdollisimman tehokas käyttö. Kesken toimilupakauden ei ole syytä tehdä suuria muutoksia ja sen myötä tarjota ikäviä yllätyksiä. Taloudellisen ja toiminnallisen vakauden säilyttämiseksi on syytä ehdottaa, että kaikki tarjolla olevat taajuudet jaetaan uudelle toimilupakaudelle, eikä kesken kautta tarjota uusia verkkoja yhdellekään toimijalle.

Poikkeuksen toimilupakauden vakauteen tekee poikkeuksellisen suuren taajuusmäärän ilmentyminen markkinoille. Tästä esimerkkinä YLE:n mahdollinen luopuminen verkoistaan.

Stefan Möller
Toimitusjohtaja
RadioMedia ry

0400-50 88 77, stefan.moller@radiomedia.fi